

Steunpunt Diversiteit & Leren

Diversiteit is de norm. Leren omgaan met diversiteit de boodschap

Januari 2008, Redactie: Erik D'haveloose

In het sociale verkeer worden we onvermijdelijk steeds vaker geconfronteerd met diversiteit. Wat betekent dit voor (basis)scholen?

Waarom leren omgaan met diversiteit?

Vanuit verschillende hoeken pleit men voor een zo positief mogelijk omgaan met diversiteit:

- Juridische argumenten: het is tegen de wet om mensen ongelijk te behandelen / te discrimineren
- Morele argumenten: het is immoreel / onterecht om iemand te beoordelen op basis van eigenschappen die er niet toe doen
- Economische argumenten: met een diverse groep verhoog je je kans op een goed product

Scholen hebben daarnaast vanuit twee doelstellingen de taak om op positieve wijze om te gaan met diversiteit:

- 1: Omgaan met diversiteit als onderdeel van burgerschapsvorming
- 2: Als docent goed om kunnen gaan met diversiteit om gelijke kansen voor alle leerlingen te creëren en de kans op een succesvolle studie en loopbaan te vergroten.

Wat betekent omgaan met diversiteit?

Omgaan met diversiteit betekent niet alleen het 'tolereren' en naast elkaar laten bestaan van verschillende ideeën, normen en tradities. Het gaat ook om verbinding, dialoog en confrontatie hiertussen. Bijvoorbeeld door leerlingen te laten samenwerken in heterogene groepen, klassikaal de dialoog aan te gaan over bepaalde thema's, of diverse standpunten meenemen in besluitvorming.

Als er alleen af en toe een themadag wordt georganiseerd over diversiteit of interculturaliteit, kunnen stereotypen juist worden versterkt en kan het beeld dat van diversiteit wordt geschetst te zoet, tijdelijk en speciaal zijn. Het is belangrijk om omgaan met diversiteit als doelstelling in de dagelijkse schoolpraktijk te integreren.

In het spreken over diversiteit, is het belangrijk om niet uit te gaan van veralgemeniseringen en stereotypen. Het is van belang om in te gaan op allerlei vormen van diversiteit, en niet te veel nadruk te leggen op de reeds heel zichtbare vormen van diversiteit, zoals etniciteit en religie. Het is van belang om steeds uit te gaan van de meervoudige identiteit van mensen en de complexiteit en dynamiek van de sociale werkelijkheid.

Wat voor competenties vergt het van de docent?

Wat houdt de competentie *omgaan met diversiteit* eigenlijk in voor een docent?

- Vooroordelen en veralgemeniseringen waar mogelijk vermijden;
- Zich bewust zijn en onthouden van elke vorm van discriminatie;
- Zich open opstellen voor andermans visies, normen, waarden en competenties;
- Gebeurtenissen, contexten en personen vanuit verschillende perspectieven kunnen bekijken en zich kunnen inleven in andere personen en situaties;
- Diversiteit herkennen en observeren, flexibel kunnen inspelen op verschillende personen, situaties en culturen;
- Zorgen voor voldoende variatie in het onderwijsaanbod, om te kunnen inspelen op de diversiteit;
- Vaak kiezen voor dialoog en samenwerking; kinderen stimuleren om te luisteren naar elkaar, vatbaar te zijn voor elkaars perspectieven, in discussie en dialoog te gaan, en om conflicten tot een constructieve oplossing te brengen.

Als docent heeft goed omgaan met diversiteit verschillende niveaus. Allereerst is het van belang dat de docent zelf zijn of haar persoonlijke competenties hierin ontwikkelt en dit uitdraagt naar leerlingen. Ten tweede is het van belang dat de docent kinderen hierin stimuleert en veelvuldig laat oefenen. Ten derde dient een docent ook in de omgang met collega's, ouders en externe partners goed om te gaan met diversiteit. Uiteindelijk is omgaan met diversiteit veel minder een techniek dan wel een principiële bereidheid om zichzelf permanent in vraag te stellen en om te veranderen.

Diversiteitsbeleid

Steunpunt Diversiteit & Leren pleit voor een diversiteitsbeleid op scholen. Zij beschrijven de essentie van een diversiteitsbeleid als 'een principiële bereidheid om zelfkritisch te zijn en te reflecteren over de eigen identiteit en het eigen handelen, gekoppeld aan de daadkracht om deze principes regelmatig in de praktijk om te zetten'. Concreter geven zij onder andere de volgende suggesties:

- Linken leggen tussen eindtermen en leerplannen enerzijds en de competentie 'omgaan met diversiteit' anderzijds.
- Omgaan met diversiteit regelmatig bespreken tijdens nascholingen, vakgroepsvergaderingen, pedagogische studiedagen of klassenraden.
- Alle leerlingen zijn welkom. Dit wordt ook duidelijk gecommuniceerd, zowel intern als naar de buitenwereld.

[Diversiteit is de norm \(.pdf\)](#)